

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

DE REGERINGSVERKLARING OVER INDIE.

Op Zondag 10 Februari heeft minister Logemann voor de radio een rede gehouden, waarin hij de richtlijnen heeft bekend gemaakt, waardoor de regering zich bij de besprekingen met vertegenwoordigers van „Indonesië" zal laten leiden.

Het moment van de bekend-making was wel zeer ongelukkig gekozen. Dat geldt niet alleen ten aanzien van de Christenen van allerlei schakeeringen in Nederland en Indië maar evenzeer ten aanzien van de niet-Christenen in Indië.

Dat de orthodoxe Christenen en met name Anti-Revolutionairen en Christelijk-Historischen van meening zijn, dat de overheid geroepen is om de Zondagsrust te bevorderen en alles te vermijden, wat de Zondagsheiliging kan belemmeren is natuurlijk wel bekend. Maar ook de vrijzinnigen en humanisten, die het eerlijk meenen met de door de N.V.B. gepropageerde beginselen — gebonden aan normen van gerechtigheid, waarheid en naastenliefde, die naar het Evangelie in Gods wil gegrond zijn — zouden bezwaar moeten hebben tegen de door minister Logemann gepleegde Zondagsontheiliging. Hoe denkt de minister-president daarover?

Het tijdstip der bekendmaking was ook met 't oog op de Mohammedaansche en Heidense bevolking van Indië volstrekt onjuist gekozen. Gouverneur Generaal Idenburg heeft in 1910 een rondschrijven doen uitgaan, dat bekend geworden is als de „Zondagscirculaire". Daarin wijst hij op de funeste invloed, die het op de inlandsche bevolking moet hebben, wanneer vertegenwoordigers van de Christelijke overheid — en als zoodanig beschouwt de inlander toch alle Europeesche ambtenaren — het inacht nemen van de Christelijke zede verwaarloosen. Gedurende mijn verblijf in Indië heb ik herhaaldelijk de juistheid van Idenburgs zienswijze kunnen constateeren. De inlander hecht in het algemeen groote waarde aan het inacht nemen van zijn eigen adat. Maar evenzeer heeft hij eerbied en waardeering voor anderen, die begeeren te leven overeenkomstig de voor die anderen geldende „adat". De Zondagsrust en Zondagsheiliging behoort in de oogen der inlanders nu eenmaal tot de adat van de Christenen. Wie zich als Christen daaraan niet houdt, toont daarmee naar inlandsche opvatting, gebrek aan beschaving. Hetzelfde geldt bijv. voor het leven in concubinaat. Ook dat wordt beschouwd als een tekort aan beschaving.

De inleiding, die minister Logemann aan de eigenlijke regeringsmededeeling deed voorafgaan, wordt gekenmerkt door een zekere mate van oppervlakkigheid en onduidelijkheid. Oppervlakkig is het ongetwijfeld om te spreken van „twee volken, dragers van tweërlei cultuur, tweërlei godsdienst enz." alsof er in Indië slechts twee volken samenleefden, het Nederlandsche en nog een ander, alsof er naast de Christelijke godsdienst maar een andere godsdienst zou heerschen.

Oppervlakkig is ook de volgende zinsnede: „Ons volk is in zijn meerderheid, gelukkig, in staat gebleken om zich boven de directe gevoelsreactie te verheffen en naar begrip te zoeken van de diepere oorzaken van het conflict. Om kritisch terug te zien op het verleden en om zich af te vragen hoe een eerlijke toekomst gebouwd kan worden. Ik ben er trotsch op, dat deze geesteshouding niet in de laatste plaats te vinden is bij hen, die zelf slachtoffer van het tragisch gebeuren zijn geworden". Daar wordt gesuggereerd, dat de minderheid van ons volk, die kritisch staat tegenover het gevoerde beleid — is het wel een minderheid? — zich in hoofdzake laat leiden door gevoelsreacties, welke veroorzaakt zouden worden door het zich slachtoffer weten van het tragisch gebeuren. Neen, professor Logemann, hier zijn de in Gods Woord openbaarde normen van gerechtigheid, waarheid en naastenliefde in het geding. Als minister Logemann zoekt naar de diepere oorzaken van het conflict, zij hem ter lezing aanbevolen het werkje van dr Smitskamp „Wat heeft Groen van Prinsterer ons vandaag te zeggen?" en dan in het bijzonder hoofdstuk II, waarin hij uiteenzet wat volgens Groen niet en wat wel als oorzaak der revolutie moet worden beschouwd. Als hoofdoorzaak van de revolutie noemt Groen de prediking en doorwerking van de verkeerde beginselen, terwijl de misstanden niet meer dan ondergeschikte oorzaken zijn geweest. Als dat gezegd wordt van de ten hemel schreiende misstanden onder de Bourbons, dan is stellig onjuist die diagnose, welke de hoofdoorzaak van het huidige conflict zou zoeken in fouten van het Nederlandsche bestuursbeleid voor 1940. Wij ontkenen die fouten niet en zijn ook van meening, dat die fouten in de toekomst bestreden en ver-

tingsavond, en een organist als één der talentvolle zonen van Jan Zwart?

Maar het beste van alles was de behandeling der voorstellen en hetgeen gesproken werd door den voorzitter, de presidente van den ouden meisjesbond, door Kruiselsbrink, die het over de methode van werken had, en door den jongen Zomer, en ds de Goede op den begroetingsavond en ds den Boeft op de bondssamenkomst.

De bond is er dus weer, zooals ik dien steeds heb gekend. En ik heb den Heere gedankt uit den grond van mijn hart. Die zooveel trouw nog geeft aan de oude belijdenis, zooveel liefde voor een bondswerk, dat geen andere basis en regel voor zijn werk wil erkennen als Gods Woord ons biedt.

Het waren weer heerlijke dagen, die bewijzen, dat onze God Zich nog ontfermen wil over ons arme volk en het Gereformeerde leven daarin nog wil handhaven.

Of dit alles klein en gering moge schijnen, doet aan de beteekenis er van in den grond der zaak niet af. Want zoo is gewoonlijk de weg, waarlangs de Heere onze God ons leidt. Niet ons, Hem alleen de eere.

Het ligt voor de hand, dat door ons de vraag aan ons zelf moet gesteld, een vraag, die tot goede bezinning leiden moet: doen wij nu waarlijk goed, met, zooals men dan zegt, te scheuren?

Wij kunnen er natuurlijk over twisten, wie scheurt; het heeft weinig zin zich daarover druk te maken.

De groote vraag na de scheuring, ook van den bond is: aan welken kant sta ik? Waar is de gehoorzaamheid aan onzen Koning en Heere?

Ik hoorde van een vriend in Utrecht deze opmerking: hoe verder we komen, des te meer wordt ik overtuigd: wat wij deden was goed, want de afglijding in de kringen, die de Synoden van '42 en '43 volgen wordt steeds erger.

Ik ben het met hem eens. En ik wordt in die meening bevestigd, als ik zie, wat het oude bondsbestuur aandurft inzake de vereeniging met de Nederlandsche Jeugdgemeenschap. Daarover wil ik nu niet handelen. Prof. Schilder heeft ons weer duidelijk doen zien waar hier de schoen wringt.

Neen, ditmaal iets uit het „Gereformeerd Jongelingsblad". Ik meen niet, dat wij onze krachten moeten verspillen in gedurige polemiek. Maar wij gevoelen toch den band nog met hetgeen wij moesten verlaten. En het kan niet kwaad als wij elkander op onze al dan niet vermeende fouten wijzen. Dan blijven wij de vriend, die de feiten toont, zonder eenige kwade bedoeling.

Ook wij moeten voor zulke kritiek — om een woord van onzen tijd te gebruiken — „open staan". Of, — nog een modern woord — „begrip" vinden voor onze bezwaren.

In het nummer van Vrijdag 1 Februari, vind ik een artikel van den heer A. K.: J. V.-er, wat ben jij voor deze jongens?

Het bevat een verhaal uit een boek: Jugend ohne Gott; van een ongelovigen stervenden jongen, die op zijn sterfbed niets anders begeert dan de mededeelingen van den „keeper" over voetbalwedstrijden.

De heer Kuiper zegt dan, dat er vele van zulke jongeren zijn en dat geloof ik graag. Hij zegt echter ook: zij zijn niet slechter dan jonge discipelen van Jezus Christus — ook dat is waar, als wij Gods genade buiten rekening laten — „zij zijn alleen maar anders". Ook „ontzettend anders".

Hier zal de bedoeling wel goed zijn, al zou men, vooral op 't standpunt van die de Synoden van '42 en '43 volgen, moeten zeggen: zij zijn anders. En ook wij spreken toch van de verbondskinderen niet, alsof zij een zekere variëteit onder de jongeren zouden zijn.

Maar goed, het is mij te doen, om de laatste twee zinnen: „tusschen hen en met hen leven de christenjongeren, ook onze J. V.-ers.

J. V.-er wat ben jij voor deze jongens?"

Nu beteekent zulk een uitlating of niets of iets. Wil de schijver zeggen, dat, als een kind des verbonds op zijn weg ongelovige jongelieden treft, af leeft het ook niet „tusschen hen en met hen" het zich niet onverschillig mag toonen jegens hen, dan is dat niets nieuws. Dat weten wij allemaal wel, al vergeten wij het meer dan eens.

Wil de schrijver echter nu sturen in de richting, dat de J. V. een vereeniging wordt, die haar taak allereerst ziet in de evangelisatie van jongeren onder jongeren, dan is de weg van Vonkenberg wel voor goed verlaten.

De geschiedenis van de christelijke jeugdactie is deze, dat zij allerlei typen vertoont. Het Duitse type: de vereeniging heeft een bewarend karakter, waar men zooveel mogelijk jongelieden binnenhaalde om ze tot den Heere Jezus te brengen; het Engelsche type, waar alleen die jongeling lid kon worden, die verklaarde bekeerd te zijn, om dan te worden gezonden op de straat, om tot bekeering te roepen; het Amerikaanse type, waar meer gelet werd op het ontspanningsmotief.

De bond van J. V. op gereformeerden grondslag sloot zich aan bij het gereformeerde Nederlandsche type, zooals dit gevonden werd bij de oude Afge-

scheidenen. Althans zoo was het hier in ons gewest.

De aansluiting bij de N. J. G. schijnt den weg te wijzen naar het Engelsche, methodistische type. En de ouderen zullen zich herinneren hoe Vonkenberg tegen die methodistische methode te keer kon gaan.

Maar er is nog iets n.l. een artikel van Prof. Waterink uit de rubriek: Om de ronde tafel.

De professor schijnt veel waarde te hechten aan een bespreking van jongelieden zoo om de ronde tafel, heel gezellig. Geen bezwaar; ook de Gereformeerde jongelingsvereeniging begeert een levendige bespreking, maar na een goede inleiding. En dan komt het uiteraard allereerst aan op het onderwerp der behandeling.

Prof. Waterink handelt dan over het verschil van tot iemand spreken en met iemand spreken. Hij zegt: voel jullie het verschil?

Ik dacht hier onwillekeurig aan den, toen onge-rechten, spot in de „Wolken" van Aristophanes, een Griek uit de dagen van Socrates, die vertelde, dat de leerlingen van dezen wijsgeer diepzinnige problemen behandelden als: waarmee gonst de mug, met het snoetje of met het achterdeel?

Maar ik laat dit nu daar. De jongelieden spreken niet tot elkander maar met elkander en zij preken niet, maar, nu ja, praten met elkander.

Dit zou zelfs wel een goed onderwerp zijn, n.l. dat niet tot of tegen maar met elkander spreken, meent de schrijver.

Maar wat behandelt men dan? De eigen levenservaring, geloofsworstelingen, twijfelingen, rare vragen, die er maar zoo eens worden uitgegoid, en van welke iemand maar niet dadelijk moet zeggen: dat is ongereforméerd.

De professor denkt inzonderheid aan moeilikheden, waarmede de jeugd dan pleegt te zitten, aan allerlei problemen, die een mensch tot oplossing wil brengen.

Na is professor Waterink een bekend geleerde inzake moeilijke kinderen. En dat kan natuurlijk invloed hebben op den algemeenen kijkt, dien men op menschen heeft.

Ik hoorde eens een kapper zeggen: ik heb thans tweehonderd klanten; zoo betitelde hij zijn klanten. En men kan zich voorstellen, dat een tandarts naar de monden der menschen ziet, of zij misschien ook met zijn geld in den zak loopen of zitten. Hij heeft misschien tweehonderd gebitten.

Prof. Isaäk van Dijk vergelijkt sommige geleerden met het geval, dat hij eens op een onzer eilanden zag gebeuren. Daar was een man, die een krijtstreep trok op den weg, toen een kip met den kop op die streep zette, waar het beest roerloos bleef zitten. Ik vermoed, zelde prof. Is. van Dijk, omdat het arme beest toen vol ontroering dacht, dat heel de wereld van krijt was.

Maar ik wil de vraag stellen: zit er in zulke raadgevingen van Prof. Waterink nu waarlijk iets dat waarde heeft, of dat toch eigenlijk niets beteekent? Dit laatste mag ik niet veronderstellen, en ik doe dit ook niet.

Daar kan achter zitten een soort Amerikaansche filosofie, die wil, dat de waarheid eigenlijk in ons zit, niet tot ons wordt gebracht. Wij moeten niet tot ons laten spreken of preeken, maar met elkander, al redeneerende, de waarheid uit ons zelf laten opkomen.

Dat zou zoo'n beetje lijken op de wijsheid van Socrates, hoewel de voorbeelden, die ik er van zag in een opvoedkundig geschrift, mij daartoe te onnozel leken.

Of zit er de Synodocratische wijsheid achter van het „zelfonderzoek", dat de ervaring zoo hoog moet doen stellen?

Ik weet dit niet, maar hoe het ook zij, ik lust het niet. En ik hoop van harte, dat onze jongelingen en meisjes van zulk een ronde tafel niets moeten hebben. Er is ook nog een frissche, gezonde, echt gereformeerde jeugd.

Ik vraag: wat ligt op die tafel? De moeilikheden en problemen en twijfelingen, en worstelingen? Menigmaal ernstig gemeend, o zeker, en dan is er ook nog een harte en zijn er nog ouders en predikanten en opzieners der gemeente; maar menigmaal ook opschepperij, en dan moet men zulke gewichtigheden maar op hun plaats zetten.

En als ik dan zie, hoe de schrijver telkens weer in ongunstigen zin het woord gereforméerd gebruikt, dan wordt het mij bang om het hart. Moeten wij nu waarlijk onze maatschappij prijsgeven? En is die maat iets anders, dan dat wij gereforméerd willen wezen, en dat zeggen ook, en als ongereforméerd aanwijzen wat daartegen ingaat? Past dat woord niet meer in onzen mond?

De slotom watroe ik kom is deze: dat ik blij ben en dankbaar, dat wij weer terug hebben onzen Gereformeerde bonden van Jongelingen- en meisjesvereenigingen. Dat is onze „Vrije vaart".

Omdat wij onzen Heere en Koning willen volgen in al onze wegen.

Met hartelijke groeten en heilbiede uw toegenagen

MARNIX.

GER
VEN

meden moeten worden. Maar baat zal alleen gevonden kunnen worden in de doorwerking van goede beginselen. Een bevredigende oplossing van het conflict zal slechts dan mogelijk zijn, wanneer de regering de revolutionaire beginselen, waardoor zij zich tot heden liet beheerschen, radicaal vaarwel zegt, wanneer zij terugkeert tot de normen van gerechtigheid, waarheid en naastenliefde, zoals die in Gods Woord geopenbaard zijn.

Ook de regeringsmededeeling, die met zooveel ophef te Batavia, Londen en Washington gepubliceerd is, geeft aanleiding tot enkele opmerkingen.

Wat voor waarde moeten wij bijv. hechten aan de volgende woorden: „de regering stelt zich voor om in overleg met veelzijdig gekozen gezaghebbende vertegenwoordigers van Indonesië, een structuur te ontwerpen voor het koninkrijk en voor Indonesië enz.” als wij zien dat tot nog toe alleen onderhandeld wordt met vertegenwoordigers van het door de Japanners ingestelde revolutionaire bewind? Zelfs als voorbereiding tot het in uitzicht gestelde overleg met veelzijdig gekozen gezaghebbende vertegenwoordigers is het onderhandelen met iemand die alle kwaliteiten mist, welke uitgedrukt zijn in de gecursiveerde woorden, eerder af te keuren dan toe te juichen. Door deze handelwijze wordt voorrang gegeven aan de revolutie en dat zal zich in de toekomst altijd blijven wreken. De regering en dr Van Mook hebben trouwens tot heden bitter weinig getoond, dat zij zich iets aantrekken van de wenschen en klachten van het loyale deel der Indische bevolking.

Opvallend is ook, dat in de gedachtegang der regering aan Shahrir c.s. een veel grooter invloedssfeer wordt gegeven, dan deze overigens geenszins aan een overmaat van bescheidenheid lijdende revolutionairen, zich thans nog durven toekennen. Er is een tijd geweest, waarin zij zich de regering noemden van een republiek met 70 miljoen inwoners, zich aldus in modern imperialisme de heerschappij aanmatigend over het gansche gebied van Nederlands Indië. Dat doen zij blijkbaar thans niet meer, want uit de telegrammen blijkt dat de „nationalistische regering” geen commentaar zal geven op de Nederlandsche voorstellen, voordat zij „ich rekenschap heeft kunnen geven van de reactie op die voorstellen over heel Java. Het territorium waarmee zij praktisch nog rekenen, is dus zeer belangrijk ingekrompen. De Nederlandsche regering daarentegen toont veel minder zin voor realiteit, wanneer minister Logemann zegt: „dat vandaag in Batavia besprekingen worden geopend, die voor de toekomst van Nederland en Indonesië (daar wordt toch zeker geheel Nederlandsch Indië mee bedoeld?) beide van beslissende betekenis kunnen worden”. Dus niet besprekingen met veelzijdig gekozen gezaghebbende vertegenwoordigers van het gehele Indië, maar besprekingen met een iemand, die slechts een deel van de revolutionairen op Java vertegenwoordigt, en dan toch van beslissende betekenis voor geheel Indië. Is het wonder, dat de bewoners der buitengewesten, met name van Atjeh, Celebes, de Molukken en de kleine Soenda-eilanden daartegen in verzet komen? Zij gevoelen er niets voor om te komen onder de hegemonie van Java, al of niet onder openlijke of bedekte dictatuur van heerszuchtige Menangkabauers. Terecht zijn zij bevreesd, dat er dan van liquidatie der koloniale verhoudingen in lange jaren niets zal komen, eenvoudig omdat de overheersching van het eene bruine ras door het andere bruine ras door buitenstaanders niet als koloniale verhouding onderkend zal worden. Dat een dergelijke overheersching veel minder mild is, dan die welke door Nederland werd uitgeoefend, leert de Indische geschiedenis op vele van haar bladzijden.

Weliswaar wordt in de hoofdregele voor het te voeren overleg gesproken van een constitutie, die waarborgen zal bevatten o.a. tot bescherming van de rechten der minderheden. Maar ja, zoo'n constitutie is maar een „boekje” zou dr Van Mook zeggen. Zoolang niet teruggekeerd wordt tot nauwgezette naleving van de grondwet, zoolang kan ook weinig waarde worden toegekend aan welk „boekje” ook. De vraag rijst bovendien, wie voor de naleving van die constitutie zorgen zal, speciaal wanneer het over de rechten der minderheden gaat? De vertegenwoordiger van de kroon mischien? En als dat nu eens iemand wordt als dr Van Mook? Welke garanties zouden die minderheden dan hebben, dat de bescherming van hun rechten in goede handen is? Dr Van Mook heeft getoond, dat hij niet eens de stemming van zijn eigen volk vermag te pellen. Toen hij na zijn laatste verblijf in Den Haag, weer in Indië aankwam, heeft hij daar gezegd, dat er door het Nederlandsche volk weinig ingrijpende kritiek op het Indische regeringsbeleid gevoeld was. Menschen, die lang in Indië geweest zijn en altijd de sterk gekrulde Indische rijsttafel gebruikt hebben, toonen dikwijls weinig smaak voor de in hun oogen flauwe Hollandsche kost. Zoo schijnt ook het politieke smaakgevoel van dr Van Mook alleen nog maar te reageren op kritiek, die verge-

zeld gaat van „inslaande argumenten” zooals handgranaaten en mortiervuur.

Naar het woord van H. M. de Koningin zal geen politieke eenheid en verbondenheid op den duur kunnen blijven bestaan, die niet door de vrijwillige aanvaarding en trouw van de overgrootste meerderheid der burgerij worden gedragen. Maar de voorwaarden die noodig zijn, opdat de volken van Indië in vrijheid over haar staatkundig lot zullen kunnen beslissen, zullen niet vervuld kunnen worden, zoolang de regering blijft volharden in het voorrang verleen aan de revolutie. Want juist de vrijwillige aanvaarding en de trouw van een belangrijk deel der buitengewesten wordt daardoor miskend en gekrenkt.

Nijkerk.

C. C. DE VRIES.

OPVOEDING EN ONDERWIS

ONZE TIJD EN DE OPVOEDING ONZER KINDEREN.

A. De invloed van onzen tijd op de ouderen.

Wij allen zijn kinderen van onzen tijd, d.w.z. wij ondervinden dagelijks den invloed, de zuigkracht, van den geest van den tijd, waarin wij leven.

Daar was allereerst de oorlog, die zijn slachtoffers bij miljoenen telde. We hoorden van steden, die in puin geschoten, van schepen, die getorpedeerd werden, van duizenden en nog eens duizenden, die een wreedaardigen dood stierven. In 't eerst schrokken we. Zooveel menschen gedood, zooveel verdronken? Vreeselijk toch! Maar al gauw pasten we ons aan. We wendden aan verschrikkingen van allerlei aard. Doch toen ook ons volk betrokken werd in den oorlog, ondervonden we, dat het nog heel iets anders is, een oorlog mee te maken in een krant, dan dien zelf te beleven.

De vijand vermeesterde in enkele dagen ons land en wij werden bezet gebied. Eerst wisten we niet goed, wat dat beteekende, maar langzamerhand werd het ons duidelijk. We werden getuige van een gesystematiseerd roof op groote schaal: wat waarde had, werd weggesleept. Waar tot dusver overvloed overheerscht had, kwam schaarste, straks gebrek en eindelijk honger. We overtraden de verordeningen zonder eenig gewetensbezwaar, we trokken er op uit, althans in de steden, als we maar kans zagen en haalden allerlei binnen. We ontmoetten boeren, die gaarne bereid waren den nood te leenigen, zonder de gelegenheid te baat te nemen, zich ten koste van anderen te verrijken. Althans zoo was de ervaring bij ons in het noorden over 't algemeen, maar we hoorden ook dat in sommige streken van ons land woekerprizen werden gevraagd, die van een ontstellende mentaliteit getuigden. Daarbij kwam het wegvoeren van duizenden onzer landgenooten, die in arrest werden gesteld, mishandeld, volgens erger dan middeleeuwsche methoden, gefusilleerd of naar Duitschland getransporteerd om daar voor den vijand te werken. We leefden in een wereld van verraad, gelddorst en gemeenheden van allerlei aard. De menschen, ook van ons land, werden op de proef gesteld en in den nood kwam boven, wat er in de harten leefde. De Bijbel kreeg alweer gelijk. In onze verlichte 20e eeuw werd mischien meer dan ooit het bijbelwoord bewaarheid: de mensch is geneigd tot alle kwaad, geneigd om God en zijn naaste te haten. Pers en radio werden misbruikt om het volk te verleugenen en de zedelijke ontwrichting nam hand over hand toe. Zoo was het in bezettingstijd. En toen de lang verbeide bevrijding kwam? Toen bleek eerst goed, hoe ons volk verwilderd was!

Arbeidsschuwe had zich van de massa meester gemaakt en stakingen waren aan de orde van den dag. Maar noch in bezettingstijd, noch daarna een vernedering onder de slaande hand Gods. Geen terugkeer tot der vaderen God. Integendeel, een onleschbare dorst naar brood en naar spelen en een gretig luisteren naar het zoete gekweel van den eenheidszang. Schril steekt bij dit alles af de strijd in de Geref. Kerken, in oorlogstijd begonnen en na de bevrijding voortgezet. Ook die strijd maakte de geesten openbaar. Haat en verbittering tusschen zonen en dochteren van hetzelfde huis laiden op en namen ontstellende vormen aan. Eerst een wereldoorlog, daarna de kerkelijke strijd! Welk een dynamische tijd is het dien wij beleven! Een ding wordt al meer duidelijk! De einden der eeuwen zijn op ons gekomen. We hollen naar den jongsten dag. Het eene wee is voorbijgegaan en het andere is in 't zicht. In zulk een tijd groeien onze kinderen op en in zulk een tijd zijn wij, als ouders en onderwijzers geroepen tot het werk van opvoeden en onderwijzen.

Nu is opvoeden altijd een moeilijke taak geweest, maar in onze dagen is ze moeilijker en verantwoordelijker dan ooit te voren mischien. Wie is er toe bekwaam? Een ding staat echter vast. Hij, die

IPERSSCHOUW

„Geestelijke” verzorging.

In „Pen Gun” schrijft een inzender, sergeant C. Paulusma:

Vele militairen hebben zich al af gevraagd, waar toch onze veldpredikers en aalmoezeniers blijven. Ik ben sinds Juni 1945 in twee verschillende legeronderdeelen geweest, maar heb nog nooit een geestelijk verzorger ontmoet. Wel heb ik van de „Deputaten Gereformeerde Kerken, Geestelijke verzorging Land- en Zeemacht” tweemaal een heerlijken brief ontvangen, welke wel hartelijk en meelevend, maar tevens zulk een goedkoop contact-middel was.

Wij militairen verlangen naar een ontmoeting, en een persoonlijk gesprek met een veldprediker of aalmoezenier! Wij buikeren naar geestelijken steun, naar goede leiding in dezen wanordelijken, geestelijk en moreel op geen hoog peil staanden na-oorlogischen toestand!

Wij zijn toch militairen van een Christelijk Koninkrijk! Daarom mogen wij zeggen recht te hebben op een goede geestelijke verzorging en steun van de kerken, op de nabijheid van een man, die je geestelijk leiden en helpen kan, met wien je praten kunt over andere dingen dan die, welke je dagelijks om je heen hoort. Een geestelijke vader bij wien je met je vragen en moeilijkheden terecht kunt en nooit vergeefs aanklopt, dien hebben wij noodig, vooral in ons militaire leven, waarin maar weinig plaats of gelegenheid is, om over teere, geestelijke dingen te praten, ongeacht het feit, dat zeer velen daaraan behoefte gevoelen.

Moge in dezen toestand spoedig een gunstige wending komen! Wij wachten!

We herinneren ons een treffend woord van ds F. A. den Boeft in één der zittingen van de synode van Enschede, een pleidooi vóór wat schrijver begeret. Maar de mannen, die gemist kunnen worden, waar zijn ze?

K. S.

De staat, een gevaar.

Het Handelsblad schrijft:

Men kan zeggen, dat de diepste zin van de democratie is: de waarborging van den rechtsstaat, ook tegenover den staat. De taak van den staat is de handhaving van het recht, ook voor zoover het hem zelf betreft.

Het is duidelijk, dat, naarmate de staat zijn terrein van werkzaamheden anders gaat zien, en hij, vaak met verwaarloozing van zijn primaire taak, zich steeds dieper in ons aller leven dringt en er, zooals op het oogblik, welhaast geen beweging meer mogelijk is of de staat — belichaamd in een zijner organen — bemoeit zich er mee, de noodzakelijkheid, dat ook hij aan het recht is onderworpen, toeneemt. Helaas moeten wij constateren, dat sedert 1905 bij den wetgever (in tegenstelling tot de rechterlijke macht) die noodzakelijkheid blijkbaar niet sterk meer is gevoeld. Wij kiezen dit jaar 1905 omdat toen Mr J. A. Loeft als minister van Justitie aftrad, die een regeling van de administratieve rechtspraak in zijn werkplan had opgenomen, al is daar helaas niets van verwezenlijkt toen niet en tot dusver nog steeds niet.

Even later:

Wat wij thans zien, is in wezen zij het dan ook in gepolijster vorm, eenvoudig een terugval naar de tijden waarin dictatuur, tyrannie of despotisme elkander afwisselden. De staat waant zich wederom boven het recht te staan. Hij dringt door in ons bedrijf, in ons huis, in onze lectuur, in ons cultureel en verenigingsleven.

Zonder enig beroep op een rechter zijn wij overgeleverd aan de administratie. Het vóórontwerp-Bedrijfschappen, dat zoo verregaand ingrijpt in het particuliere bedrijfsleven, d.w.z. in de zelfwerkzaamheid van den vrijen arbeider en ondernemer, levert hiervan weer een overtuigend bewijs. Niettegenstaande minister Vos ook op deze zijde van de bedrijfsorganisatie attent is gemaakt, treft men in het ontwerp geen spoor van administratieve rechtspraak aan: het is de commissaris — de door de regering benoemde ambtenaar — die het bedrijf schap in en buiten rechten vertegenwoordigt, die in zijn bevoegdheid alle rechtelijke bevoegdheden (art. 34) vereenigt, tot zelfs die van het O.M. toe (art. 36).

Wanneer deze geest vaardig blijft over het bestuursbeleid van dezen tijd, wat zal er dan van rechtstaat te recht komen?

We zijn al heel ver van huis: de bevrijding is er nog steeds niet.

K. S.

Kleingod van Ds H. van Andel.

In het synodocratisch orgaan van de classis Arnhem schrijft ds H. van Andel over een rede door ds D. v. Dijk in Arnhem gehouden. We lezen:

Met groote klem heeft Ds van Dijk aldaar zijn standpunt verdedigd, dat de Kinderdop niet een teeken en zegel is van inwendige genade, maar alleen van de beloften Gods. Toen is hem gevraagd: „Maakt U op deze wijze geen scheiding tusschen betekenis van den Kinderdop en den Volwassendop?” Immers bij den volwassendop, die aan bewust geloofgen wordt bedienend gaat het toch wel om de betekening en verzegeling van inwendig heil! En hierop heeft Ds van Dijk geantwoord: Neen, ook bij het sacrament voor de volwassenen is er nooit sprake van verzegeling van een inwendige zaak, ook daar is het alleen

ons onze kinderen gaf, zal op ons gebed ook de noodige wijsheid geven en laat ons de ooren en de oogen open hebben, opdat we de gevaren van onzen tijd mogen onderkennen, onze kinderen daartegen wapenen en middelen beramen om ze te bezweren. Groningen.

K. VAN HUIZEN.

de belof
Zoo h
Mag
Artikel
wel: nie
Maar e
Uit onz
33 over
bare wa
ZIENLI
werkt do
Ik wil
die op d
onze Ne
afvragen
rijmen v
belijden

Tot zo
Dat is
begrijp
ging over
„inwendig
heet.

Over d
lijk gesch
Venator,
atikelen v
Klaan
er mee? C
dien doop

In ons
zendingsh
zagen he
wordt h
machtig.
classis B
Spier alti

Ik vra
zinmig?
een Vrij
heim, dat
Kerstfe
Christus
oeder de
ons toe
evangelie
leven do
nog zend
den wint
waarsch
in het v
wording.
En moe
daverend
Heel d
heid — i
begrijpeli
pijnlijk a
van onse
wordt, b
afwijking

In deze
niet eens
dat men
onze grie
in de zak
bijstert, is
uitwerpen
weinig int
dat een
anderen k
is de eeni

STE

Hoogge

Met syn
artikel in
schrift „J
wij” gelez
Ook on
urgente z
als een v
den behar
Dat U
Kerken z
soonlijk b
smeltings
Niet alle
eens bij o
Kerk. Zel
toevoegen
formeerde
moet ons
dan dat
zeggen „J
Uw woor
niet zou
heden in